

brez dvoma povzročila, da bi prišlo odvetništvo v nekako zavisnost od sodišč. Zato pa take preosnove ni želeti. Pa tudi na odpravo zagovorniških pravic notarjev se pač ne bo moglo misliti; zakaj notarji so pri mnogih podeželskih okrajih sodišč edini zagovorniki, katerih bi se pač težko pogrešalo.

Anton Pflieger vitez pl. Wertenau.

(Ob stoletnici obč. drž. zakonika.)

Praznovanje stoletnice našega obč. drž. zakonika, ki se je zlasti izrazilo in slovesno vršilo na Dunaju dne 1. junija t. l., je imelo tudi namen, da se je izkazovala čast in izrekla zahvala spominu onih odličnih pravnikov in mislecev, ki so pomagali zgraditi v klasični, še danes občudovani obliki mojstrski zakonik za celo stoletje in še dalje. Med temi možmi sta bila tudi dva kranjska rojaka: dr. Anton pl. Pflieger in pa dr. Tomaž Dolinar. Le-ta ni bil neposredno član v nobeni komisiji za obč. drž. zakonik, a prispeval je pripomnje k gradivu in prejel za to »jako koristno sodelovanje« pohvalo dvorne komisije za zakone z dne 5. julija 1811, torej komisije, v katero je bil poklican šele z dvornim dekretom od 22. septembra 1816.¹⁾ Vse drugačen, naravnost končno odločilen vpliv na tolikanj pretehtano vsebino zakonika, pa je imel dr. Anton pl. Pflieger, to pa vsled nenavadnega zaupanja, katero je ta naš rojak užival pri cesarju Francu I. Ko je bil začetkom leta 1808 načrt zakonika v dvorni komisiji za zakone že v drugo revidiran in predložen v sankcijo, je cesar dal izročiti načrt pl. Pfliegerju, tedanjemu pravemu državnemu in konferenčnemu svétniku, v ta namen, da ga pregleda in v njem izpremeni, kar misli, da je treba. Izjave in nasvete njegove je cesar dne 5. novembra 1809 oddal zopet komisiji z naročilom, da naj se skliče nova seja in na njo povabi tudi pl. Pflieger. To se je takoj zgodilo in v tretjem branju je bilo vsprejetih vseh 76 izpreminjevalnih predlogov, katere je bil pl. Pflieger

¹⁾ Gl. dr. Volčič: životopis Tomaža Dolinarja v „Slov. Právniku“ l. 1905 str. 46 nasl. in v posebnem natisu.

sprožil.¹⁾ Šele potem, dne 7. julija 1810, je vladar podelil sankcijo dovršenemu delu.

Pač je torej primerno, da po tej važni ugotovitvi, prav sedaj podamo sliko o življenju in delovanju drja. A. P f l e g e r j a, kojega zibel je tekla v naših Železnikih, a mu je usoda, oprta na njegove vrline duha in srca, pripravila pot do najvišjih mest in do moči, katero je uporabljal edinole v korist države. Evo, zanimivega životopisa!

Anton P f l e g e r je bil porojen dne 24. marca 1748 v Železnikih. Njegov oče je bil priden, toda ne posebno imovit fužinar, ki mu je bilo skrbeti za precejšnjo obitelj.²⁾ Svojega sina je dal v Ljubljano, kjer je dovršil gimnazijske in filozofske študije, odtod pa odšel na Dunaj in se posvetil pravoslovnim študijam.

Kakor prej in slej večina kranjskih dijakov, tudi Anton Pflieger ni mogel računati na podporo svojih roditeljev, ampak se je z malo ustanovo in lekcijami preril skozi dijaška leta na Dunaju ter s posebno pridnostjo dokončal študije, dosegel juridični doktorat. Njegovo znanje je bilo tako odlično in njegovo vedenje tako pohvalno, da je bil že leta 1774., komaj 26 let star, imenovan od cesarice Marije Terezije za javnega profesorja pravoslovja na liceju v Lvovu, kjer je učil celih 24 let in v tej dolgi dobi odgojil celo generacijo galiških pravnikov, med njimi mnogo znamenitih mož, ki so si šteli v čast, da so bili Pfliegerjevi učenci. Med tem in sicer leta 1796. je bil imenovan za deželnega svetnika (Landrat mit Sitz und Stimme) v Lvovu, tako da je bil poleg javnega pravoučitelja tudi pripoznano zaslužen sodnik. Zato je bil že leta 1798. povišan na mesto pravega apelacijskega svetnika za Vzhodno Galicijo in, vzemši slovo od učne stolice, je bil že po treh letih odličnega višjesodnega delovanja, namreč dne 20. marca 1801, imenovan za pravega dvornega svetnika v justičnih stvareh pri tedanji vzhodnogališki dvorni pisarni, in ko je ta leta 1802. prenehala, prišel je dr. Anton Pflieger

¹⁾ Ta podatek je sporočil g. Anton Globočnik pl. Sorodolski, c. kr. vladni svetnik v p. in mnogozaslužni naš pisatelj na Dunaju, ki je sam pregledal dotični akt pri vrhovnem sodišču. Tudi drugih podrobnosti je on pri skrbel za ta životopis in bodi mu s tega mesta za ves trud izrečena topla zahvala. Drugače se naslanja životopis na nekrolog, ki je Pfliegerju bil priobčen v Pratobera: „Materialien für Gesetzkunde itd.“ V. zvezek, l. 1821.

²⁾ Več se o tem najbrže priseljenem rodu ni dalo pozvedeti, ker so dotične matice ob velikem požaru zgorele. Izmed sorodnikov ne živi nihče več v Železnikih.

na Dunaj za pravega dvornega svétnika k vrhovnemu justičnemu oblastvu (oberste Justizstelle).

Na Dunaju je užival izvanredno zaupanje samega cesarja Franca I. Po poročilih o njegovem značaju je toliko gotovo, da si je to zaupanje in nadaljna odlikovanja pridobil edinole po svojem temeljitem znanju in svoji širnoznanani pravičnosti in zanesljivosti.

Dne 7. januarja 1805 je bil dr. Pflieger poklican v službovanje v državni in konferenčni oddelek notranjih poslov, a že 30. julija istega leta imenovan od cesarja za pravega državnega in konferenčnega svétnika.

Pfliegerjevemu pradedu je bilo leta 1667. podeljeno nekako plemstvo po običaju, v Nemčiji navadnem, od »comite palatino caesareo majori«. Dr. Pflieger je bil po poročilih skromen mož in je odklanjal časti. Vendar pa je leta 1804. prosil za potrditev rodbinskega plemstva in sicer iz ozirov na svoje moško potomstvo. Cesar Franc I. pa ni le ugodil tej prošnji, temveč je drja. Pfliegerja dne 12. oktobra 1806 povzdignil v viteški stan in sicer, kakor se glasi v najvišji odločbi, »mit vielem Vergnügen«.

Anton Pflieger, vitez pl. Wertenau, je potem dne 11. januarja 1808 dobil dostojanstvo kancelarja reda zlatega runa, a leta 1814. še dostojanstvo tajnega svétnika.

Delovanje Pfliegerjevo v državnem svetu je moralo biti torej odlično in vladarske pohvale v vsakem oziru vredno. Koncem leta 1817. mu je bilo celo poverjeno nekako vodstvo državnega sveta in 70letni starček je neumorno in s posebno vestnostjo vodil najvažnejše državne posle, uživajoč neomejeno zaupanje vladarjevo.

Dne 27. majnika 1820 je po štirimesečni bolezni umrl na Dunaju (Himmelpfortgasse)¹⁾ na veliko, glasno izražano žalost vsega dunajskega prebivalstva. Cesar Franc I., ki je bil tedaj odsoten, se je o

¹⁾ V isti hiši — poročja pl. Globočnik — je stanoval l. 1820 dvorni in sodni odvetnik Gašper Levičnik vitez pl. Glanberg, tudi rojen v Železnikih l. 1772. Vsled prepira s svojim očimom Martinčičem jo je, dovršivši l. humanitetni razred, skrivaj popihal od doma proti Dunaju. Trgovci, ki so poznali njegovega očeta, so ga spravili na Dunaj, kjer se je vpisal v retoriko. Vzdrževal se je s poučevanjem, napravil l. 1797 doktorat in bil l. 1799 in 1800 suplent za cerkveno pravo na dunajski univerzi, potem pa amanuensis pri odvetniku dr. Reinitzu. Ko je ta, tudi Kranjec, umrl, prevzel je njegovo veliko pisarno in postal imovit. Zaradi svojega dobrega srca je dobil od cesarja Franca I. pohvalo, pozneje plemstvo in vitežtvo. Umrl je l. 1824. Imel je deset otrok, med njimi je bil sin Henrik, nemški pesnik in pisatelj.

Pflegerjevi smrti v lastnoročni rešitvi dotičnega poročila izrazil nastopno: »Mit wahrem Bedauern vernehme Ich diesen Verlust; so wie es Mich von der andern Seite freut, dass das Publikum diesem Mir unerschütterlich treuen rechtschaffenen Staatsdiener, nach seinen Ableben Gerechtigkeit widerfahren lässt.«

Te zadnje vladarske besede kažejo, da je imel dr. Pflieger tudi obilo nasprotnikov. Slavni dr. Karel Pratobevera, ki je štiri leta kakor justični referent v državnem svetu neposredno občeval s Pfliegerjem, je pisal o njem v tem oziru to-le: »Das nicht neidenswerthe Loos einflussreicher Menschen will es, dass ihnen von Schmeichelei, Unkunde oder Bösigkeit, auch solche Maximen, Successes und Nachteile beigelegt werden, an denen sie keinen Anteil haben; und doch sind sie ausser der Lage der Selbstverteidigung. — Wollte Gott! dass alle Menschen von gleichem Duldungsgeiste beseelt wären, wie Er, der nichts als Ver-söhnlichkeit und Besänftigung in seinem Gemüte trug, dem aber Toleranz und Indifferentismus nicht gleich bedeutend waren.« Pratobevera izkazuje pl. Pfliegerju v nekrologu sploh veliko spoštovanje, poudarjajoč, da je bil »za pravosodje mogočen ščit pravičnosti, zaslug, rednosti in nezavisnosti sodišč in, če je bilo treba kaznovati, organ milobe pri svojem gospodu in knezu.«

Dr. Pflieger je bil oženjen z roj. Dornerjevo in imel štiri otroke: Franca, ki je umrl neoženjen leta 1831. kot vladni svetnik; Severina, ki je bil kanonik in cerkveni pisatelj; Antona, ki je bil benediktinec; in Terezijo, ki je bila uršulinka na Dunaju. Dr. Pflieger sam je bil jako regilijozen in konservativen mož.

Da bi bil literarno deloval, ni znano. Živel je le za svoj poklic in za svoje službe, ki so bile, kakor povedano, proti koncu dovolj različne in težavne. Čudna prikazen, pravi Pratobevera: ostane to, da je mož, ki je do svojega 54. leta imel tih delokrog učitelja in omejeno justično službo v provinci, na večer svojega življenja igral takšno vlogo v veliki državi, na mogočnem dvoru, celih 16 let, z močjo in uspehom, in da je v teh razmerah, polnih nečimurnosti, vladoželjnosti in samopridnosti, ohranil si čist, le od dolžnosti zavisen značaj. Mnogi ljudje — dejal je Pflieger sam — imajo talent, toda malo jih je tudi modrih in zmernih.

Naš odlični rojak dr. Anton pl. Pflieger je, kakor videti, združeval v sebi vse troje: nadarjenost, modrost in zmernost.